

Pirtûka Danyêlê - Hejmar Heftê û Sê

Kumonikisha lbyigereranyo byo mu Mateka: Uburyarya bwa Yerobowamu n'Igeragezwa ry'Ukwizera ry'Umutwe w'Abadivantisiti

Jeff Pippenger

2024-02-06

Obwakabaka obw'omu bukiikakkono n'obw'omu bukiikaddyo bwasaasaanyizibwa wansi w'obusungu bwa Katonda okumala emyaka enkumi bbiri mu bitaano mu abiri, mu kutuukiriza endagaano eyaamenyebwa eya Leevitiko amakumi abiri mu etaano n'amakumi abiri mu mukaaga. Emyaka amakumi ana mu mukaaga egyali wakati w'okuggwaako kw'obusungu obw'olubereberye n'obw'enkomerero gyakiikirira okukung'aanyizibwa kw'obwakabaka obwo bwombi ne bufuuka obwakabaka bumu obw'Omuyisirayiri ow'omwoyo ow'ennaku zino mu 1844.

Okukung'aanyizibwa kw'amawanga ago gombi kwakiikirirwa emiggo ebiri Ezeekyeri gye yagatta wamu n'emiggo ebiri nnamwandu ow'e Zaleefaasi gye yakungaanya mu mbooji ya Eriya. Nga October 22, 1844, ebyafaayo eby'obunnabbi eby'obwakabaka obw'omu bukiikakkono n'obw'omu bukiikaddyo byatuuka ku nkomerero, era mu kukola ekyyo byaddamu ebyafaayo eby'entandikwa y'obwakabaka obwo bwombi.

Yeroboamu alianzisha mfumo wa ibada wa bandia katika ufalme wa kaskazini ili kuwazuia raia wake wasisafiri kwenda Yuda na kumwabudu Mungu katika patakatifu pa Yerusalemu.

Yeroboamu alisema moyoni mwake, Sasa ufalme utarudi kwa nyumba ya Daudi: watu hawa wakikwea kwenda kutoa dhabihu katika nyumba ya Bwana huko Yerusalemu, ndipo moyo wa watu hawa utamrudia tena bwana wao, yaani, Rehoboamu mfalme wa Yuda; nao wataniua, na kurudi tena kwa Rehoboamu mfalme wa Yuda. Basi mfalme akafanya shauri, akafanya ndama wawili wa dhahabu, akawaambia, Ni vigumu mno kwenu kukwea kwenda Yerusalemu; tazama miungu yako, Ee Israeli, iliyokupandisha kutoka nchi ya Misri. Akamweka mmoja katika Betheli, na huyo mwingine akamweka katika Dani. Jambo hili likawa dhambi; kwa maana watu walikwenda kuabudu mbele ya huyo mmoja, hata kufika Dani. Naye akafanya nyumba ya mahali pa juu, akafanya makuhani waliotoka katika tabaka la chini la watu, ambao hawakuwa wa wana wa Lawi. Yeroboamu akaamuru sikukuu katika mwezi wa nane, siku ya kumi na tano ya mwezi, mfano wa sikukuu iliyo katika Yuda, akatoa sadaka juu ya madhabahu. Ndivyo alivyofanya katika Betheli, akiwachinjia dhabihu wale ndama aliowafanya; naye akaweka katika Betheli makuhani wa mahali pa juu alipokuwa amepafanya. Hivyo akatoa sadaka juu ya madhabahu aliyokuwa ameifanya katika Betheli siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, yaani, katika mwezi aliouazimia kwa moyo wake mwenyewe; akaamuru sikukuu kwa wana wa Israeli; akatoa sadaka juu ya madhabahu, akafukiza uvumba. 1 Wafalme 12:26–33.

Uhlelo lwakhe lokukhonza lwaluyisifaniso sobuKatolika (ubuqaba), ngokuba, njengasekuvukeleni kuka-Aroni, lwasungula umfanekiso wesilo nowesilo. Izithombe ezimbili zamathole zenziwa ngegolide, okufanekisela iBabiloni. Lezo zithombe zanikezelwa konkulunkulu baseGibhithe,

abachazwa ngendlela u-Aroni naye ayebachaze ngayo, njengokuthi: “onkulunkulu abanikhuphile ezweni laseGibhithe.” Wakha ama-altare amabili emizini emibili, okuyinto okuthi, uma kubhekwa ndawonye, imele ukuhlenganiswa kwebandla (Bethela) nombuso (Dani). Lawo ma-altare ayeyimigunyathi ye-altare leqiniso, elinguKristu, njengoba nje ubuKatolika buzisho ukuthi bungummeleli kaKristu emhlabeni. Wamisa ubupristi obonakele, njengabapristi bobuKatolika. Wakhetha usuku lwenkonzo yakhe yokukhonza olwaluhluke ngenhloso ezinsukwini zanoma yimiphi imikhosi kaNkulunkulu yeqiniso, ngaleyo ndlela lumele impikiswano ephathelene nosuku lweqiniso nolwamanga lokukhonza.

Katika uzinduzi wa mfumo wake wa uongo wa ibada, Mungu alimtuma nabii kutoka Yuda ili kuukemea mfumo wake wa bandia wa ibada.

Û va, mêrekî Xwedêyek ji Yahûda bi peyva Xudan hat Betêlê; û Yarob‘am li gorîbanê rawestabû ku bixûr bişewitîne. Û ew li dijî gorîbanê bi peyva Xudan gazî kir û got: Ey gorîban, gorîban, Xudan wiha dibêje: Va ye, ji mala Dawid dê zarokek were dayîn, navê wî Yûşiya be; û ew dê kahînen cihên bilind, yên ku li ser te bixûr dişewitînin, li ser te qurban bike, û hestiyên mirovan dê li ser te werin şewitandin. Û ew di heman rojê de nîşaneyek da û got: Ev e nîşana ku Xudan gotiye; va ye, gorîban dê bişkafe, û axêsterên ku li ser wê ne dê werin rijandin. 1 Padîşahan 13:1–3.

Omuhanuzi owava mu Buyudaaya yarangiriire obunabbi obw’ebitundu bisatu obwategeeza okuzaalibwa okw’omu maaso kwa kabaka Yosiya. Yalangira nti Yosiya alitta bakabona ababi abaweereza ku kyoto eky’obulimba, era nti Yosiya era alyokya amagumba g’abantu ku kyoto ekyo kyennyini. Era yawa Yerobowaamu akabonero, ng’alaga nti ekyoto kya Yerobowaamu kiryatika ne kifumita, era evvu ne ziyiwa. Ebyo byonna byatuukirira ng’Ekigambo kya Mukama bwe kyali, naye Yerobowaamu bwe yawulira okulangirira kw’omuhanuzi, yasunguwala era n’agezaako okukola ku muhanuzi, naye Katonda ye yali afuga byonna.

Alaa, mfalme Yeroboamu aliposikia neno la yule mtu wa Mungu, aliyekuwa amepaza sauti dhidi ya madhabahu iliyoko Betheli, akanyoosha mkono wake kutoka madhabahuni, akisema, Mkamateni. Na mkono wake aliounyoosha juu yake ukakauka, hata asiweze kuurudisha tena kwake. Madhabahu nayo ikapasuka, na majivu yakamwagika kutoka madhabahuni, sawasawa na ile ishara ambayo mtu wa Mungu alikuwa ameitoa kwa neno la Bwana. 1 Wafalme 13:4, 5.

Ikimenyetso cyahise gisohozwa, maze ukuboko kwa Yerobowamu kurahungabana.

Ug kining hari mitubag ug miingon sa tawo sa Dios: “Hangyoka karon ang nawong ni Jehova nga imong Dios, ug pag-ampo alang kanako, aron ang akong kamot mauilian pag-usab.” Ug ang tawo sa Dios nangamuyo kang Jehova, ug ang kamot sa hari naulian pag-usab, ug nahimong sama sa kaniadto. Ug ang hari miingon sa tawo sa Dios: “Umuban ka kanako sa balay, ug pahulay ka, ug hatagan ko ikaw ug ganti.” Apan ang tawo sa Dios miingon sa hari: “Bisan pa ihatag mo kanako ang katunga sa imong balay, dili ako mouban kanimo, ni mokaon ug tinapay ni moinom ug tubig niining dapita; kay sa ingon niana gisugo ako pinaagi sa pulong ni Jehova, nga nagaingon: Ayaw pagkaon ug tinapay, ni pag-inom ug tubig, ni pagbalik pinaagi sa samang dalan nga imong giagian sa pag-anhi.” Busa milakaw siya sa laing dalan, ug wala mobalik pinaagi sa dalan nga iyang giagian sa pag-anhi ngadto sa Bethel. 1 Mga Hari

13:6–10.

Yesu mahla gake uhangwiji wa kukhinda kwa kindu kwa utandiko wa kindu, kabili utandiko wa bufumu bwa ku mwanda wa ku musinga na bwa ku mwanda wa ku maswebo bwa Isalela ya kale ya ku mubili buhindila mu mbali ya mahanga apo inkoni ibili yikang'anishiwamo kuba nkoni imo, ya kuletelelela ishyalo lya Isalela ya kisepo ya lelo.

Mu mateka aho inkoni ebyiri zahujwe, hatangijwe igikorwa cy'igeragezwa cy'intambwe eshatu mu gihe cy'imperuka mu 1798. Izo nkoni zombi (ubwami) zari ziteranywa mbere y'isukwa rya Mwuka Wera mu Gutaka kwa Saa Sita z'ijoro. Mu gucika intege kwa mbere ko mu mpeshyi ya 1844, Abaporotesitanti bananiwe muri icyo gikorwa cy'igeragezwa maze bahinduka abakobwa b'Ubukatorika, bityo basubiramo itangizwa ry'urusobe rw'impimbano rwo kuramya, nk'uko byari byaragereranyijwe na Yerobowamu.

Riforma ya Kiprotestanti ilikuwa kazi ambayo Mungu aliitenda ili kulileta kanisa lililo nyikani litoke katika ushirikina, mapokeo na desturi za kanisa la Kirumi. Tangu wakati wa Martin Luther, kweli zaidi na zaidi zilifunuliwa, zikimambulisha kahaba wa Tiro kuwa si kitu kingine ila mfumo wa kipagani wa ibada uliofunikwa kwa madai ya uongo ya Ukristo. Ilikuwa kusudi la Bwana kuwatoa watu Wake waliokuwa mateka watoke gizani, kama alivyofanya watu Wake walipokuwa watumwa katika Misri. Aliwakomboa kutoka katika utumwa wa Misri ili awape sheria Yake. Kukataa kwa Waprotestanti kufuata nuru ile iliyozidi kuongezeka ya maarifa yaliyofunuliwa mwaka 1798, kuliwazua kuitambua sheria na kazi ya kweli ya Kristo katika patakatifu mwaka 1844.

Kutaliwa kwao kwa ujumbe wa saa ya hukumu kulidhihirisha kwamba walikuwa wamekuwa mabinti za kanisa la Kirumi, nao ndipo waliinua mfumo wa uongo wa ibada unaotambulishwa katika Maandiko kama nabii wa uongo (Uprotestanti ulioasi). Wamillerite waaminifu walioingia kwa imani katika patakatifu tarehe 22 Oktoba 1844 walipokea nuru ya malaika wa tatu na wakatoa karipio dhidi ya mfumo huo wa uongo wa ibada unaodai kuwa wa Kiprotestanti, huku ukishikilia mapokeo ya msingi ya upagani, yaani, ibada ya jua. Nabii kutoka Yuda aliwakilisha kwa mfano Uadventisti wa Kimillerite katika kutambua na kuwasilisha ujumbe wa malaika wa tatu uliofika tarehe 22 Oktoba 1844.

Yeroboamu alipokabili nabii kwa ombi la aje nyumbani kwake na kujiburudisha, nabii aliweka wazi maagizo mahsusi aliyokuwa amepewa na Bwana. Amri hiyo ilipewa pia Uadventista wa Miller. Amri ilikuwa wasirudi kwa njia ile ile waliyokuja nayo, na Uadventista wa Miller walikuwa wametoka katika madhehebu ya Kiprotestanti. Walikuwa wametengwa na Waprotestanti katika kukatishwa tamaa kwa kwanza katika majira ya kuchipua ya mwaka 1844, na Yeremia anatoa mfano wa maagizo yale yale yaliyokuwa yametolewa kwa nabii wa Yuda.

말씀들이 내게 발견되었기에 내가 그것들을 먹었나이다. 주의 말씀은 내 마음의 기쁨이요 즐거움이 되었사오니, 만군의 주 하나님이며, 내가 주의 이름으로 일컬음을 받는 자이기 때문이니이다. 나는 조롱하는 자들의 모임에 앉지 아니하였고, 그들과 함께 즐거워하지도 아니하였나이다. 주의 손으로 말미암아 내가 홀로 앉았사오니, 이는 주께서 나를 분노로 가득 채우셨기 때문이니이다. 어찌하여 나의 고통은 끊임없으며,

나의 상처는 고칠 수 없고 낫기를 거절하나이까? 주께서는 참으로 내게 거짓말하는 자와 같으시며, 마르는 물과 같으시리이까? 그러므로 여호와께서 이같이 말씀하시느니라. 네가 돌이키면, 내가 너를 다시 데려와 내 앞에 서게 하리라. 또 네가 천한 것 가운데서 귀한 것을 분별하여 내면, 내가 내 입과 같이 되리라. 그들로 네게 돌아오게 할지언정, 너는 그들에게로 돌아가지 말지니라. 내가 너를 이 백성에게 견고한 못 성벽이 되게 하리니, 그들이 너를 치려고 싸울지라도 너를 이기지 못하리라. 이는 내가 너와 함께하여 너를 구원하며 건져 낼 것임이라. 여호와의 말씀이니라. 내가 또 너를 악한 자들의 손에서 건져 내며, 포악한 자들의 손에서 속량하리라. 예레미야 15:16-21.

Tunda ya utimilifu wa unabii wa wakati wa Ole wa pili, tarehe 11 Agosti 1840, malaika mwenye nguvu wa Ufunuo kumi alishuka akiwa na kitabu kidogo kimefunguliwa mkononi mwake, naye Yohana akaambiwa aende akichukue kile kitabu na kukila. Yeremia anawawakilisha wale waliokila kile kitabu kidogo katika hatua hiyo ya historia, nayo maneno yalikuwa matamu kama asali, kwa maana yalikuwa “furaha na shangwe ya” “moyo” wake. Lakini kwa sababu ya “mkono” wa Mungu, Yeremia “alijazwa” “ghadhabu,” alikuwa “amejeruhiwa” na katika “uchungu wa daima.” Kwa sababu ya “mkono” wa Mungu, Yeremia alipendekeza kwamba Mungu alikuwa “kwa” Yeremia “kama mwongo,” na kama “maji yapungukayo.” Bwana alikuwa ameushikilia “mkono” wake juu ya kosa fulani katika baadhi ya tarakimu za chati ya 1843.

Yeremiah anaakilisha kukatishwa tamaa kwa kwanza kwa Wamillerite, wakati maono ya Habakuki yalipokawia. Kwa wale wanaowakilishwa na Yeremiah, ilionekana kwamba ujumbe, unaowakilishwa kama “mvua,” ulikuwa umeshindwa. Lakini Habakuki alikuwa amesema, “maono haya bado ni kwa wakati ulioamriwa, lakini mwisho wake yatasema, wala hayatachanganya; yajapokawia, yangojee; kwa sababu hakika yatakuja, hayatakawia.” Yeremiah alikuwa amedhani kwamba Mungu amesema uongo, na kwamba ujumbe (mvua) umeshindwa, lakini ulikuwa umekawia tu.

Hanyuma, Kalunga a lombwa Yeremia nde, “Nge ove muze u aluka, ame ndi ku alulisa ko vali, nde ove ukema komesó yange; kadi nge ove ukufumuna ca kulilenga mu ca ukalu, ove ukaba nge kakenu kange: vakwavo valuke kwoove; kanshi ove kanda uluke kwo vakwavo.” Numwena wa kuhanduka, Yeremia, uze ulembera vantu va Kalunga, ava vafwainwa kwaluka ku mudimu wa Mwene no kukunkumuna kuhelela moyo uku kwasoloka apo kwatela ku mona nge ujumbe wa pwa kufwila. Nge Yeremia atambula vyuma vyavulwa, Kalunga amutaviza ave kakenu Kendi.

Mu kuiga kwitu kwa kino gihe, icy’ingenzi kurushaho ni ibyo Imana yabwiye Yeremiya yerekeye “iteraniro ry’abakobanyi” bari “bishimira” ugucika intege kwe. Yabwiye Yeremiya yuko abakobanyi bashoboraga kugarukira kuri Yeremiya, ariko ko we atagombaga na hato kubagarukira. Yeremiya yagereranyaga abahagaze barwanya Abaporotesitanti bari bamaze guhitamo gusubira mu rwuri rwa Gatolika maze bahinduka abakobwa ba Babuloni, abahanuzi b’ibinyoma ba Bayali na Ashitaroti. Yeremiya yagereranyaga umuhanuzi w’i Buyuda, aho kuri iyo ngingo nyine mu murongo w’ubuhanuzi, wahannye gahunda y’ibinyoma ya Yerobowamu yo gusenga mu ntangiriro y’ubwami bw’amajyaruguru; bityo agashushanya kwinjizwa kwa gahunda y’ibinyoma yo gusenga yari ishusho ya Gatolika ku iherezo ry’amateka y’ubwami

bw'amajyaruguru. Umuhanuzi yabwiye Yerobowamu, igihe Yerobowamu yatangaga gushinga ubumwe, ko atagombaga kurya, kunywa, cyangwa gusubira inzira yanyuzemo.

Ukubwira umuhanuzi yabwiye Yerobowamu, igihe Yerobowamu yatangaga gushinga ubumwe, ko atagombaga kurya, kunywa, cyangwa gusubira inzira yanyuzemo. Umuhanuzi yabwiye Yerobowamu, igihe Yerobowamu yatangaga gushinga ubumwe, ko atagombaga kurya, kunywa, cyangwa gusubira inzira yanyuzemo. Umuhanuzi yabwiye Yerobowamu, igihe Yerobowamu yatangaga gushinga ubumwe, ko atagombaga kurya, kunywa, cyangwa gusubira inzira yanyuzemo.

Yudea mprofeti imvugo ihuye n'umurimo w'abahanuzi b'ibinyoma ba Baali na Ashitaroti mu nkuru ya Eliya. Birumvikana ko amateka y'Abamilerite na yo ari amateka ya Eliya, kuko Miller yari Eliya. Mu nkuru ya Eliya, abahanuzi ba Baali na Ashitaroti bakoze umubyino wo kuyobya, wagaragajwe ko ari ubupfapfa igihe umurimo wamanukaga uturutse ku Mana ugatwika igitambo cya Eliya, bityo bikaba ikigereranyo cy'isukwa rya Mwuka Wera mu Gutaka kwa Saa Sita z'ijoro mu mateka y'Abamilerite. Guhangana ko muri ayo mateka kwagereranyaga uguhangana kw'Eliya wa kabiri, ari we Yohana Umubatiza, mu gihe cy'umubyino wo kuyobya wakozwe n'umukobwa wa Herodiya (Salome). Herodiya yagereranywaga na Yezebeli, kandi Yezebeli ni ikimenyetso cy'itorero Gatolika.

اممس مل (لئبئزىئى) ساي دورىه يچك، ممؤلاس هنووب تنانتستورپ ين اكاسئلك، اد 1844 لئاس مل ادؤخ ينووبكىادل ئؤر مل يهراك وهئ و، ووباد يؤخ ين ششاش يهوى ين ئئلب دورىه ادن ادؤيرف ده ياشاپ) نوارك هنوومن ادباحهئ مل مك، اشاپ ده كئتاك، ئئر كه ده نوومن يى اتؤك ين اؤر شهمب؛ درك يهوى ين» ين اد (لئبئزىئى) ته ياپاپ مب نه دب ناؤخ ين ششاش نب ده زار، (رووكاب ين ششاش هو در كه راداغائى اماعؤبرهئ ار كشائ مب ادوهئ يره بمه غئپ و، كههئ ين امي هپواه يامئ» «ته كه ين ششاش مل يري گتشپ ناى تئئنهان كئپ هوار هگل ه ياشاپ وهئ لهگل كههئ ين امي هپواه زى گر هه مك بتاكان وهئ ين تسرهپ يهتخاس يمهتسئس

Ekyo era Mukama kye yagamba ne Yeremiya, bwe yagamba nti “ekibiina ky’abaduulizi” (Obupolotesitante obwava ku nzikiriza entuufu) bayinza okudda eri Yeremiya, naye Yeremiya talina kudde gye bali, newaakubadde okudda mu kkubo lye yajja. Naye nnabbi w’e Buyudaaya yakola ddala ekyo kyennyini, kubanga yalimbibwa nnabbi ow’obulimba era omwonononefu nga tannadda Buyudaaya—nga tannamaliriza mulimu gwe yali aweereddwa.

Na Betheli kwāikala mzee mmoja nabii; na wanawe wakaja, wakamweleza mambo yote ambayo mtu wa Mungu alikuwa amefanya siku ile huko Betheli; na maneno aliyokuwa amemwambia mfalme, hayo nayo wakamwambia baba yao. Baba yao akawaambia, “Alikwenda kwa njia gani?” Maana wanawe walikuwa wameiona njia aliyokwenda mtu wa Mungu, aliyekuja kutoka Yuda. Naye akawaambia wanawe, “Nitandikieni punda.” Basi wakamtandikia punda, naye akampanda, akaenda kumfuata huyo mtu wa Mungu, akamkuta ameketi chini ya mwaloni; akamwambia, “Je, wewe ndiwe mtu wa Mungu uliyekuja kutoka Yuda?” Akasema, “Mimi ndiye.” Ndipo akamwambia, “Njoo nyumbani pamoja nami, ule chakula.” Naye akasema, “Siwezi kurudi pamoja nawe, wala kuingia pamoja nawe; wala sitakula chakula wala kunywa maji pamoja nawe mahali hapa; kwa maana niliambiwa kwa

neni la Bwana, Usile chakula wala kunywa maji huko, wala usirudi kwa njia ile ile uliyokuja nayo.” Yeye akamwambia, “Mimi nami ni nabii kama wewe; na malaika alisema nami kwa neno la Bwana, akisema, Mrudishe pamoja nawe nyumbani mwako, ili ale chakula na kunywa maji.” Lakini alimwambia uongo. Basi akarudi pamoja naye, akala chakula nyumbani mwake, akanywa maji. Ikawa walipokuwa wameketi mezani, neno la Bwana likamjia yule nabii aliyemrudisha; akamlilia yule mtu wa Mungu aliyekuwa kutoka Yuda, akisema, “Bwana asema hivi, Kwa kuwa umeasi kinywa cha Bwana, nawe hukushika amri aliyokuamuru Bwana, Mungu wako, bali umerudi, ukala chakula na kunywa maji mahali pale ambapo Bwana alikuambia, Usile chakula wala kunywa maji; mzoga wako hautafika kwenye kaburi la baba zako.”

Na yakawa, baada ya yeye kula mkate, na baada ya kunywa, akamtandikia punda, yaani, kwa ajili ya yule nabii ambaye alikuwa amemrudisha. Naye alipokuwa ameondoka, simba akakutana naye njiani, akamuua; na mzoga wake ukatupwa njiani, naye punda akasimama karibu nao, simba naye akasimama karibu na mzoga. Na tazama, watu wakupita, wakaona mzoga umetupwa njiani, na simba amesimama karibu na mzoga; nao wakaja wakatoa habari katika mji ambamo yule nabii mzee alikuwa akikaa. Naye yule nabii aliyemrudisha kutoka njiani aliposikia habari hiyo, akasema, Huyo ndiye mtu wa Mungu, aliyeasi neno la Bwana; kwa hiyo Bwana amemtoa kwa simba, ambaye amemrarua na kumwua, sawasawa na neno la Bwana alilomwambia. Kisha akawaambia wanawe, akisema, Nitandikieni punda. Nao wakamtandikia. Naye akaenda akaukuta mzoga wake umetupwa njiani, na punda na simba wamesimama karibu na mzoga; simba hakuwa amekula mzoga, wala hakumrarua punda. Yule nabii akauchukua mzoga wa mtu wa Mungu, akauweka juu ya punda, akaurudisha; naye yule nabii mzee akaingia mjini ili kumlilia na kumzika. Akauweka mzoga wake katika kaburi lake mwenyewe; nao wakamlilia, wakisema, Ole wangu, ndugu yangu! Ikawa, baada ya kumzika, akasema na wanawe, akisema, Nitakapokufa, ndipo mnizike katika kaburi ambamo mtu wa Mungu amezikwa; wekani mifupa yangu kando ya mifupa yake; kwa maana neno lile alilolipaza kwa neno la Bwana juu ya madhabahu iliyoko Betheli, na juu ya nyumba zote za mahali pa juu zilizo katika miji ya Samaria, hakika litatimia. 1 Wafalme 13:11–32.

ن.ی.ب.ه.د م.ا.و.د.ر.ب. ا.د.و.ت.ا.ه.ا.د ی.ر.ا.ت.و. ل. ا.د.ه.ی.م.و.ه.ن.ی.ل.ؤ.ک.ئ.ل م.ل.م.ئ.ی.

“Bhaḍorko Allah o seedini ko goonga woni, ḍuum goonga ina haani dara haa abadaa e nden no goonga. Hay siifondiral caggal ngal, ngal njaḍi e ḍindi ḍi Allah hokki, waḍataaka ko ngel njaḍa. Worbe maḅḅe ummoto e firtaareeji Binndi Ceniindi ḍi ngoni goonga to maḅḅe, kono ḍi ngalaa goonga. Goonga ḍum waḍii ndee Allah hokkii en tan ko ndonkaare ndee ḍiḍi amen. Kanko e hoore mum janginii en ko woni goonga. Gooto ummoto, e kadi goodo, e jayngol hesere, ngal sappiti e jayngol ngol Allah hokkii les laawol hollital Ruuhu Mum Ceniido. Dowdi seeda ina e jamanu ndiyam waḍi, waḍiḅe waḍi e hakkunde ḍum ḍii waḍi e teentinal ngoo goonga. Allah e moyḃere mum hisnii nguurndam maḅḅe ngam ḅe ndenndita, e ndenndita haa e dandol nguurndam maḅḅe, ḍum waḍi e heḅugol mawḍo ngol ḅe ndarii, non no Yahaya lilaado waḍi haa e dandol nguurndam mum. E ḅe ḍon worbe ḅennitaare cakkitiibe ḅe maayi, ina haani haalugo ḍoo e soḍtintinal binndeeji maḅḅe. Mido jannginaama wonde non ḍi honoowo maḅḅe ina haani nanngitaaki. Be ina haani seedanaade ko waḍi goonga ngam ndee sahaa.”

“Beti twatwikirizibwa ebigambo by’abo abajja n’obubaka obuwakanya ensonga ez’enjawulo ez’okukkiriza kwaffe. Bakungaanya awamu ekitundu kinene eky’Ebyawandiikibwa Ebitukuvu, ne babiteeka ng’obukakafu okwetooloola endowooza zaabwe ze bagamba. Kino kikoledwa emirundi n’emirundi mu myaka amakumi ataano egiyise. Era newaakubadde ng’Ebyawandiikibwa kye Kigambo kya Katonda, era birina okussibwamu ekitiibwa, enkozesa yabyo, singa enkozesa ng’eyo eggyawo empagi emu okuva ku musingi Katonda gw’awagidde emyaka egyo amakumi ataano, nsobi nnene nnyo. Oyo akozesa bw’aty tamanyi kulaga kwa Mwoyo Omutukuvu okw’ekitalo okwaawa amaanyi n’obuzito obubaka obw’edda obwajja eri abantu ba Katonda.”

وہل ادوخ یلہگ یپرہواب، نئری گبرہو رگہئ. نین وارکئپنہن امتم یناکہگلہب یہک۔ G ریلدہئ
 ”نہہ انتسئئ مک ہوودرک نامئل یموہئ مک نہبہد وانہل ادہئ یتسار

“Tuswītīkagĩrĩre mũno ũhoro ũyũ; nĩgũkorwo ngingo iria arageragia kũmenyithia na Maandĩko, ti cia ma. Itingĩhoya kũriria atĩ ũhoro wa tene wa andũ a Ngai warĩ wa maheani. Twarĩ na ũhoro wa ma; twarongoragwo nĩ araka a Ngai. Nĩ mũtharaba-inĩ wa ũndũrĩri wa Roho Mũtheru ngoro ya ũhoro wa hekarũ ya igũrũ yatũmĩtwo. Nĩ ũmenyi wa kĩambĩrĩria kũrĩ o mũndũ kũhũira rũmwe rũgano-inĩ rwa mĩhianano ya wĩtĩkio witũ, iria matigĩrĩrwo gĩkũyũ kĩa kũrutĩra. Ngai ndĩgĩaga kũhikania na we mwene. Ũira wa Maandĩko ũhota gũthũkũmwo ũrĩa mũgĩkũrũhwo gũcookeria ũira kũhoya ũhoro ũtarĩ wa ma. Ũmwe na ũngĩ na ũngĩ nĩmakũrĩoka na gũtũheana ũtheri ũrĩa ũgwetwo nĩ mũnene, na makĩambĩrĩria maũndũ mao. No ithuĩ twarũgamĩrĩa mĩhaka ya tene. [1 John 1:1–10 quoted.]”

“Ninkutanirwa kuvuga yuko aya majambo dushobora kuyakoresha nk’uko bikwiriye muri iki gihe, kuko igihe kigeze ubwo icyaha kigomba kwitwa izina ryacyo bwite. Tubangamirwa mu murimo wacu n’abantu batihannye, bishakira icyubahiro cyabo ubwabo. Bashaka gutekerezwa ko ari bo batangije inyigisho nshya, izo batangaza bavuga yuko ari ukuri. Ariko niba izo nyigisho zakirwa, zizageza ku guhakana ukuri Imana yahaye ubwoko bwayo mu myaka mirongo itanu ishize, ikugushimangiriza kubwo kwerekana kwa Mwuka Wera.” Selected Messages, book 1, 161.